

Overrated and Underrated: A World Audit of What We Value Wrongly — Second Edition

สิ่งที่ถูกให้ค่าเกินจริงและต่ำเกินไป: การตรวจสอบ
จากทุกมุมโลก — ฉบับที่สอง

A thing is overrated when its reputation outruns its measured effect, and underrated when the reverse. The gap is produced by visibility — by what is easy to see, photograph, sell or recall — not by quality. Visibility is a property of the observer, so the audit is always partly about us.

A I C E

Contents

- 1 01. The Visibility Gap — Why Reputation Outruns Effect
01. ช่องว่างของการถูกมองเห็น — เพราะเหตุใดชื่อเสียงจึงวิ่งนำหน้าผลที่วัดได้
- 2 02. Food — Blue Zones and the Boring Fix
02. อาหาร — Blue Zones และทางแก้ที่แสนธรรมดา
- 3 03. Cities — Skylines Versus Secondary Cities
03. เมือง — เส้นขอบฟ้าเมืองปะทะเมืองรอง
- 4 04. Technology — The Metaverse and Mobile Money
04. เทคโนโลยี — Metaverse และเงินบนมือถือ
- 5 05. Work — Open-Plan Offices and Sleep
05. งาน — สำนักงานแบบเปิดโล่งและการนอนหลับ
- 6 06. Education — The Elite-University Brand and Teacher Quality
06. การศึกษา — แบรินด์มหาวิทยาลัยชั้นนำและคุณภาพครู
- 7 07. Health — The Step Count and the Salt Packet
07. สุขภาพ — จำนวนก้าวและซองเกลือ
- 8 08. Travel — Kyoto's Crowd and the Untold Trip
08. การท่องเที่ยว — ผู้ชนแห่งเกียวโตและการเดินทางที่ไม่มีใครเล่า
- 9 09. Money — The Stock Picker and the Wire Transfer
09. เงิน — นักเลือกหุ้น กับการโอนเงิน
- 10 10. Traditions — Pageantry Mistaken for Continuity
10. ประเพณี — ความโอ้อำที่ถูกรับเข้าใจผิดว่าเป็นความต่อเนื่อง
- 11 11. Ideas — Discrete Types Versus Working Checklists
11. แนวคิด — ประเภทที่แยกขาดจากกัน เทียบกับ เช็กลิสต์ที่ใช้งานได้จริง
- 12 12. Recalibration — Running the Audit Yourself
12. การปรับเทียบใหม่ — ลงมือตรวจสอบด้วยตัวเอง

01. The Visibility Gap — Why Reputation Outruns Effect

01. ช่องว่างของการถูกมองเห็น — เพราะเหตุใดชื่อเสียงจึงวิ่งนำหน้าผลที่วัดได้

The claim

ข้ออ้าง

A thing is overrated when its reputation outruns its measured effect, underrated when the reverse. Reputation is built from what is visible: photographed, marketed, sold, or easily recalled. Visibility is a proxy for evidence when nobody has checked. In 2021, Mark Zuckerberg renamed Facebook to Meta, centring the company on one visible bet: the metaverse as the next computing platform. In the same years, millions of Kenyan households were already using a text-message mobile money service that drew almost no comparable attention.

สิ่งหนึ่งถูกให้ค่าเกินจริงเมื่อชื่อเสียงของมันวิ่งนำหน้าผลที่วัดได้ และถูกให้ค่าต่ำเกินไปเมื่อเป็นไปในทางตรงข้าม ชื่อเสียงถูกสร้างขึ้นจากสิ่งที่ถูกมองเห็น ไม่ว่าจะถูกถ่ายภาพ ทำการตลาด วางขาย หรือจดจำได้ง่าย การถูกมองเห็นทำหน้าที่แทนหลักฐานในยามที่ไม่มีใครตรวจสอบ ในปี 2021 มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก เปลี่ยนชื่อ Facebook เป็น Meta และวางศูนย์กลางของบริษัทไว้ที่การเดิมพันที่มองเห็นได้ชัดหนึ่งเรื่อง คือ metaverse ในฐานะแพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ยุคถัดไป ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น ครัวเรือนชาวเคนยาหลายล้านครัวเรือนใช้บริการเงินบนมือถือผ่านข้อความ SMS อยู่แล้ว ซึ่งแทบไม่ได้รับความสนใจในระดับเดียวกันเลย

What is actually measured

สิ่งที่วัดได้จริง

Reality Labs recorded a \$16.1 billion operating loss in FY2023, up from \$13.7 billion in FY2022, against under \$1.9 billion in revenue — and Meta expects losses to keep rising. Tavneet Suri and William Jack's long-run panel study found M-PESA access lifted 194,000 Kenyan households, about 2% of the country's total, out of poverty, and moved roughly 185,000 women from farming into business. At least one person in 96% of Kenyan households used mobile money by the time of the study. One figure is a loss on a bet still being placed; the other a measured, population-scale reduction in poverty from a service already working.

Reality Labs บันทึกผลขาดทุนจากการดำเนินงาน 16.1 พันล้านดอลลาร์ในปีงบประมาณ 2023 เพิ่มขึ้นจาก 13.7 พันล้านดอลลาร์ในปีงบประมาณ 2022 เทียบกับรายได้ที่ต่ำกว่า 1.9 พันล้านดอลลาร์ และ Meta คาดว่าผลขาดทุนจะเพิ่มขึ้นต่อไป งานวิจัยพาเนลระยะยาวของ Tavneet Suri และ William Jack พบว่าการเข้าถึง M-PESA ทำให้ครัวเรือนชาวเคนยา 194,000 ครัวเรือน หรือประมาณ 2% ของครัวเรือนทั้งประเทศ หลุดพ้นจากความยากจน และทำให้ผู้หญิงราว 185,000 คนย้ายจากภาคเกษตรไปสู่ภาคธุรกิจ อย่างน้อยหนึ่งคนใน 96% ของครัวเรือนชาวเคนยาใช้เงินบนมือถือ ณ เวลาที่ทำการศึกษ ตัวเลขหนึ่งคือผลขาดทุนจากการเดิมพันที่ยังดำเนินอยู่ ส่วนอีกตัวเลขหนึ่งคือการลดความยากจนในระดับประชากรที่วัดได้จริง จากบริการที่ทำงานได้ผลอยู่แล้ว

The gap

ช่องว่าง

The metaverse was visible because it was announced, branded, and covered by a press built for spectacle; M-Pesa moved through SMS messages in Kenyan households and drew none of that attention. Meta disputes reading the loss as failure: Reality Labs crossed \$1 billion in quarterly revenue for the first time in Q4 2023, and Zuckerberg calls the bet long-term. Even so, one figure is a realised loss and the other an already-measured poverty reduction — visibility decided which got called "technology" while both were still uncertain. Visibility is a property of the observer, not the thing observed, which makes this audit partly an audit of us.

Metaverse ถูกมองเห็นเพราะถูกประกาศ สร้างแบรนด์ และถูกนำเสนอโดยสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อความน่าตื่นตา ส่วน M-Pesa เคลื่อนผ่านข้อความ SMS ในครัวเรือนชาวเคนยาและไม่ได้ได้รับความสนใจเช่นนั้นเลย Meta ไม่เห็นด้วยกับการตีความผลขาดทุนนี้ว่าเป็นความล้มเหลว โดยระบุว่า Reality Labs มีรายได้รายได้ไตรมาสละ 1 พันล้านดอลลาร์เป็นครั้งแรกในไตรมาสที่ 4 ปี 2023 และซัคเคอร์เบิร์กเรียกการเดิมพันนี้ว่าเป็นการเดิมพันระยะยาว กระนั้นก็ตาม ตัวเลขหนึ่งคือผลขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง ส่วนอีกตัวเลขหนึ่งคือการลดความยากจนที่วัดได้แล้ว การถูกมองเห็นต่างหากที่เป็นตัวตัดสินว่าสิ่งใดถูกเรียกว่า "เทคโนโลยี" ในขณะที่ทั้งสองเรื่องยังไม่มีข้อสรุป การถูกมองเห็นเป็นคุณสมบัติของผู้สังเกต ไม่ใช่ของสิ่งที่ถูกสังเกต ซึ่งทำให้การตรวจสอบครั้งนี้เป็นการตรวจสอบตัวเราเองไปด้วยส่วนหนึ่ง

Example: A company can lose \$16.1 billion on a widely covered bet and still be called a technology leader, while a service already used by 96% of a country's households goes unmentioned in the same conversation.

ตัวอย่าง: บริษัทหนึ่งอาจขาดทุน 16.1 พันล้านดอลลาร์จากการเดิมพันที่ถูกนำเสนออย่างกว้างขวาง และยังคงถูกเรียกว่าผู้นำด้านเทคโนโลยี ในขณะที่บริการที่ถูกใช้งานโดย 96% ของครัวเรือนทั้งประเทศไม่ถูกกล่าวถึงเลยในบทสนทนาเดียวกัน

Verdict. The metaverse bet was overrated against its measured return; M-Pesa was underrated against its measured effect, and the gap between them was visibility, not evidence.

คำตัดสิน. การเดิมพัน metaverse ถูกให้ค่าเกินจริงเมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่วัดได้ ส่วน M-Pesa ถูกให้ค่าต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับผลที่วัดได้ และช่องว่างระหว่างทั้งสองคือการถูกมองเห็น ไม่ใช่หลักฐาน

Overtured if: Reality Labs' quarterly revenue growth, from its \$1 billion Q4 2023 mark, overtakes its operating losses on a sustained basis, or a later audit finds M-Pesa's poverty-reduction figure does not hold up outside Kenya.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การเติบโตของรายได้รายไตรมาสของ Reality Labs นับจากจุด 1 พันล้านดอลลาร์ในไตรมาสที่ 4 ปี 2023 แซงหน้าผลขาดทุนจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่อการตรวจสอบในภายหลังพบว่าตัวเลขการลดความยากจนของ M-Pesa ใช้ไม่ได้ผลนอกประเทศเคนยา

Sources. 2024 · Chris Kerr, "Meta lost \$16.1 billion on its big metaverse bet during 2023," Game Developer, citing Meta's FY2023 Exhibit 99.1 filing — [gamedeveloper.com](https://www.gamedeveloper.com/extended-reality/meta-lost-16-1-billion-on-its-big-metaverse-bet-during-2023) · **2016** · Tavneet Suri & William Jack, "The Long-Run Poverty and Gender Impacts of Mobile Money," Science, 354(6317), 1288–1292 — [science.org/DOI](https://www.science.org/doi/10.1126/science.aah5309)

แหล่งอ้างอิง. 2024 · Chris Kerr, "Meta lost \$16.1 billion on its big metaverse bet during 2023," Game Developer, อ้างอิงจากเอกสารยื่น Exhibit 99.1 ปีงบประมาณ 2023 ของ Meta — [gamedeveloper.com](https://www.gamedeveloper.com/extended-reality/meta-lost-16-1-billion-on-its-big-metaverse-bet-during-2023) · **2016** · Tavneet Suri & William Jack, "The Long-Run Poverty and Gender Impacts of Mobile Money," Science, 354(6317), 1288–1292 — [science.org/DOI](https://www.science.org/doi/10.1126/science.aah5309)

02. Food — Blue Zones and the Boring Fix

02. อาหาร — Blue Zones และทางแก้ที่แสนธรรมดา

Overrated • The Blue Zones longevity claim

ถูกให้ค่าเกินจริง • ข้ออ้างเรื่องอายุยืนของ Blue Zones

Five regions — Okinawa, Sardinia, Nicoya, Ikaria, Loma Linda — are said to produce exceptional centenarian numbers through diet and lifestyle. Dan Buettner and Blue Zones LLC popularised the claim via National Geographic and bestselling books since the early 2000s. In 2024, Saul Justin Newman (UCL) analysed the birth and death records behind supercentenarian claims and found them unreliable. Japan found in 2010 that 82% of citizens recorded as aged 100-plus were already dead; Greece found in 2012 that 72% of centenarian pension claims, about 9,000, were for the dead. Newman's paper won the first Ig Nobel Prize in Demography, September 2024, still unpublished five years on. Concentrations of extreme old age track poor record-keeping and pension fraud, not a demonstrated diet effect.

ห้าภูมิภาค — Okinawa, Sardinia, Nicoya, Ikaria, Loma Linda — ถูกกล่าวว่ามีผลิตภัณฑ์จำนวนผู้มีอายุครบร้อยปีในสัดส่วนที่สูงเป็นพิเศษ ผ่านอาหารและวิถีชีวิต Dan Buettner และบริษัท Blue Zones LLC เผยแพร่ข้ออ้างนี้ให้เป็นที่รู้จักผ่าน National Geographic และหนังสือขายดีตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2000 ในปี 2024 Saul Justin Newman (UCL) วิเคราะห์บันทึกการเกิดและการตายที่อยู่เบื้องหลังข้ออ้างเรื่องผู้มีอายุเกิน 110 ปี และพบว่าไม่น่าเชื่อถือ ญี่ปุ่นพบในปี 2010 ว่า 82% ของพลเมืองที่บันทึกว่ามีอายุ 100 ปีขึ้นไปเสียชีวิตไปแล้ว กรีซพบในปี 2012 ว่า 72% ของคำร้องขอเงินบำนาญผู้สูงอายุครบร้อยปี ราว 9,000 ราย เป็นคำร้องสำหรับผู้เสียชีวิตไปแล้ว งานวิจัยของ Newman ได้รับรางวัล Ig Nobel Prize สาขาประชากรศาสตร์เป็นครั้งแรกในเดือนกันยายน 2024 และยังไม่ได้รับการตีพิมพ์แม้ผ่านไปห้าปี ความเข้มข้นของผู้มีอายุยืนยาวเป็นพิเศษสัมพันธ์กับการเก็บบันทึกที่ไม่รัดกุมและการทุจริตเงินบำนาญ ไม่ใช่ผลของอาหารที่พิสูจน์ได้แล้ว

Underrated • Universal salt iodisation

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • การเติมไอโอดีนในเกลือแบบครอบคลุมทั่วประเทศ

Iodine deficiency was, as of 1990, the largest preventable cause of mental impairment, affecting over 2 billion people. UNICEF coordinated a fortification push with the salt industry after the 1990 World Summit for Children. Iodised-salt coverage in the developing world rose from under 20% in 1990 to about 70% by 2000, reaching 85% in Latin America/Caribbean and 84% in East Asia/Pacific. The programme costs about 10 cents per person per year. Several low-income countries remained below 50% coverage at the time, though no dispute exists over whether iodisation works where it reaches households.

การขาดสารไอโอดีน ณ ปี 1990 เป็นสาเหตุที่ป้องกันได้ซึ่งใหญ่ที่สุดของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ส่งผลกระทบต่อผู้คนกว่า 2 พันล้านคน UNICEF ประสานความร่วมมือกับอุตสาหกรรมเกลือเพื่อผลักดันการเสริมสารอาหาร หลังการประชุมสุดยอดโลกว่าด้วยเด็ก ปี 1990 ความครอบคลุมของเกลือเสริมไอโอดีนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นจากต่ำกว่า 20% ในปี 1990 เป็นประมาณ 70% ภายในปี 2000 โดยแต่ละระดับ 85% ในลาตินอเมริกา/แคริบเบียน และ 84% ในเอเชียตะวันออกเฉียง/แปซิฟิก โครงการนี้มีค่าใช้จ่ายประมาณ 10 เซนต์ต่อคนต่อปี หลายประเทศรายได้ต่ำยังคงมีความครอบคลุมต่ำกว่า 50% ในเวลานั้น ถึงแม้จะไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ว่าการเติมไอโอดีนได้ผลในครัวเรือนที่เข้าถึงได้

The gap

ช่องว่าง

Fine dining, superfoods, and the Blue Zones narrative are photographable and marketable; fortified salt is a package on a shelf. The Blue Zones critique is itself contested: demographers Gianni Pes, Bradley Willcox, Michel Poulain, and gerontologist Robert Young dispute Newman's unpublished analysis, citing Sardinia's supercentenarians cross-validated against civil and church registries. Iodisation has no comparable dispute over whether it works, only over which countries it has not yet reached. Visibility rewarded the story with a bestseller; it did not reward the programme that reached hundreds of millions of households.

อาหารระดับไฟน์ไดนิ่ง ซูเปอร์ฟู้ด และเรื่องเล่า Blue Zones ล้วนถ่ายภาพได้และทำการตลาดได้ ส่วนเกลือเสริมสารอาหารเป็นเพียงห่อหนึ่งบนชั้นวางสินค้า การวิพากษ์วิจารณ์ Blue Zones เองก็ยังเป็นข้อถกเถียง นักประชากรศาสตร์ Gianni Pes, Bradley Willcox, Michel Poulain และนักผู้สูงวัยวิทยา Robert Young คัดค้านการวิเคราะห์ของ Newman ที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์ โดยอ้างว่าผู้มีอายุเกิน 110 ปีของ Sardinia ได้รับการตรวจสอบไขว้กับทะเบียนราษฎรและทะเบียนโบสถ์แล้ว การเติมไอโอดีนไม่มีข้อถกเถียงในลักษณะเดียวกันว่าได้ผลหรือไม่ มีเพียงข้อถกเถียงว่ายังเข้าไม่ถึงประเทศใดบ้าง การถูกมองเห็นให้รางวัลแก่เรื่องเล่าด้วยการเป็นหนังสือขายดี แต่ไม่ได้ให้รางวัลแก่โครงการที่เข้าถึงครัวเรือนหลายร้อยล้านครัวเรือน

Example: Ten cents of salt a year prevented more documented harm than a five-region diet story a UCL demographer says may be a records artifact.

ตัวอย่าง: เกลือมูลค่าสิบเซ็นต์ต่อปีป้องกันอันตรายที่มีการบันทึกไว้ได้มากกว่าเรื่องเล่าอาหารห้าภูมิภาค ที่นักประชากรศาสตร์จาก UCL ระบุว่าอาจเป็นเพียงผลลัพธ์จากความคลาดเคลื่อนของบันทึก

Verdict. The Blue Zones story carries more public certainty than the record-verification underneath it currently supports; iodised salt prevented harm at a scale nobody tells stories about.

คำตัดสิน. เรื่องเล่า Blue Zones ได้รับความเชื่อมั่นจากสาธารณะมากกว่าการตรวจสอบบันทึกเบื้องหลังจะรองรับได้ในปัจจุบัน ส่วนเกลือเสริมไอโอดีนป้องกันอันตรายในระดับที่ไม่มีใครนำมาเล่าเป็นเรื่องราว

Overtured if: Newman's analysis clears peer review and the demographers' registry cross-validation is shown to be flawed, or a country still below 50% coverage is shown to gain nothing from raising it.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การวิเคราะห์ของ Newman ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบไขว้ทะเบียนของกลุ่มนักประชากรศาสตร์ถูกพิสูจน์ว่ามีข้อบกพร่อง หรือเมื่อประเทศที่ยังมีความครอบคลุมต่ำกว่า 50% ถูกแสดงให้เห็นว่าไม่ได้ประโยชน์ใดจากการเพิ่มความครอบคลุม

Sources. 2024 · Saul Justin Newman, "Supercentenarian and remarkable age records exhibit patterns indicative of clerical errors and pension fraud" (bioRxiv preprint) — [bioRxiv](<https://www.biorxiv.org/content/10.1101/704080v3>) · **2008** · UNICEF, "Sustainable Elimination of Iodine Deficiency: Progress since the 1990 World Summit for Children" — [UNICEF PDF](https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2018/09/Sustainable_Elimination_of_Iodine_Deficiency.pdf)

แหล่งอ้างอิง. 2024 · Saul Justin Newman, "Supercentenarian and remarkable age records exhibit patterns indicative of clerical errors and pension fraud" (bioRxiv preprint) — [bioRxiv](<https://www.biorxiv.org/content/10.1101/704080v3>) · **2008** · UNICEF, "Sustainable Elimination of Iodine Deficiency: Progress since the 1990 World Summit for Children" — [UNICEF PDF](https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2018/09/Sustainable_Elimination_of_Iodine_Deficiency.pdf)

03. Cities — Skylines Versus Secondary Cities

03. เมือง — เส้นขอบฟ้าเมืองปะทะเมืองรอง

Overrated · Skyline and megaproject prestige

ถูกให้ค่าเกินจริง · เกียรติภูมิของเส้นขอบฟ้าเมืองและเมกะโปรเจกต์

Iconic skyscrapers and megaprojects — rail, dams, Olympics, stadiums — are commissioned to signal economic development. Bent Flyvbjerg (Oxford, BT Centre for Major Programme Management) published the pattern from a global megaproject database in 2014. Total megaproject spending runs to US\$6–9 trillion a year, about 8% of global GDP, and nine of ten run over budget. Benefit shortfalls of 40–50% are common, and up to 75% are not uncommon. Flyvbjerg calls this the "iron law": over budget, over time, over and over, unchanged across 70 years of data. Prestige value to sponsors is real; measured returns are not.

ตึกระฟ้าสัญลักษณ์และเมกะโปรเจกต์ — ทางรถไฟ เชื้อเพลิง โอลิมปิก สนามกีฬา — ถูกสร้างขึ้นเพื่อส่งสัญญาณถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ Bent Flyvbjerg (Oxford, BT Centre for Major Programme Management) เผยแพร่รูปแบบนี้จากฐานข้อมูลเมกะโปรเจกต์ทั่วโลกในปี 2014 ค่าใช้จ่ายรวมของเมกะโปรเจกต์อยู่ที่ 6–9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี คิดเป็นประมาณ 8% ของ GDP โลก และเก้าในสิบโครงการใช้งบเกิน การขาดแคลนผลประโยชน์ 40–50% พบได้ทั่วไป และสูงถึง 75% ก็ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ Flyvbjerg เรียกสิ่งนี้ว่า "กฎเหล็ก": เกินงบ เกินเวลา ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไม่เปลี่ยนแปลงตลอดข้อมูล 70 ปี คุณค่าด้านเกียรติภูมิต่อผู้สนับสนุนนั้นเป็นจริง แต่ผลตอบแทนที่วัดได้ไม่เป็นเช่นนั้น

Underrated • Secondary cities

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • เมืองรอง

Cities Alliance and the World Bank count more than 2,400 secondary cities worldwide, populations 150,000 to 5 million. Nearly two-thirds are in Africa and Asia, and over 60% are in developing regions. Brian Roberts and Rene Peter Hohmann documented the pattern for Cities Alliance in 2014. The one or two largest cities in a country take a disproportionate share of per-capita public investment, leaving secondary cities under-resourced. Secondary cities already hold a large, fast-growing share of the world's urban population and will absorb most future growth.

Cities Alliance และธนาคารโลกลนับเมืองรองทั่วโลกได้มากกว่า 2,400 เมือง มีประชากรตั้งแต่ 150,000 ถึง 5 ล้านคน เกือบสองในสามอยู่ในแอฟริกาและเอเชีย และกว่า 60% อยู่ในภูมิภาคกำลังพัฒนา Brian Roberts และ Rene Peter Hohmann บันทึกรูปแบบนี้ให้กับ Cities Alliance ในปี 2014 เมืองที่ใหญ่ที่สุดหนึ่งหรือสองเมืองของประเทศมีส่วนแบ่งการลงทุนภาครัฐต่อหัวไปอย่างไม่ได้สัดส่วน ทำให้เมืองรองขาดแคลนทรัพยากร เมืองรองถือครองสัดส่วนประชากรเมืองของโลกที่ใหญ่และเติบโตเร็วอยู่แล้ว และจะรองรับการเติบโตส่วนใหญ่ในอนาคต

The gap

ช่องว่าง

Megaprojects are visible by design — a skyline, an opening ceremony, a stadium — while a mid-sized city's underinvestment produces no comparable image. The overrun statistics are not disputed; the live debate is whether a megaproject's prestige and political "sublime" value justifies the overruns anyway, a judgment call rather than a measurement. Secondary cities lack a single ribbon-cutting moment, so their underinvestment accumulates unphotographed across two-thirds of the developing world. Visibility bought the megaprojects their budgets before the returns were in; secondary cities are still waiting for a comparable audience.

เมกะโปรเจกต์ถูกออกแบบให้มองเห็นได้ — เส้นขอบฟ้าเมือง พิธีเปิด สนามกีฬา — ในขณะที่การลงทุนไม่เพียงพอในเมืองขนาดกลางไม่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่เทียบเคียงกันได้เลย สถิติการใช้งบเกินไม่ใช่ข้อถกเถียง สิ่งที่ยังเป็นข้อถกเถียงคือคุณค่าด้านเกียรติภูมิและ "ความยิ่งใหญ่" ทางการเมืองของเมกะโปรเจกต์นั้นคุ้มค่ากับการใช้งบเกินหรือไม่ ซึ่งเป็น การตัดสินใจเชิงคุณค่า ไม่ใช่การวัดผล เมืองรองไม่มีช่วงเวลาตัดริบบิ้นเปิดงานเพียงจุดเดียว การลงทุนที่ไม่เพียงพอจึงสะสมขึ้นโดยไม่มีภาพถ่ายบันทึกไว้ ทั้งสองในสามของโลกกำลังพัฒนา การถูกมองเห็นซึ่งงบประมาณให้เมกะโปรเจกต์ได้ก่อนที่ผลตอบแทนจะปรากฏ ส่วนเมืองรองยังคงรอผู้ชมในระดับเดียวกันอยู่

Example: A national government can spend \$6–9 trillion a year on projects that run over budget nine times out of ten, while a city of 150,000 to 5 million people nearby receives a fraction of the public investment per resident.

ตัวอย่าง: รัฐบาลแห่งชาติแห่งหนึ่งอาจใช้จ่าย 6–9 ล้านล้านดอลลาร์ต่อปีกับโครงการที่ใช้งบเกินเก้าในสิบครั้ง ในขณะที่เมืองใกล้เคียงที่มีประชากร 150,000 ถึง 5 ล้านคนได้รับการลงทุนภาครัฐต่อหัวเพียงเสี้ยวเดียว

Verdict. Megaproject prestige is overrated against its 70-year record of cost and benefit overruns; secondary cities are underrated against the share of the world's urban population and growth they already hold.

คำตัดสิน. เกียรติภูมิของเมกะโปรเจกต์ถูกให้ค่าเกินจริงเมื่อเทียบกับประวัติการใช้งบเกินและผลประโยชน์ขาดแคลนตลอด 70 ปี ส่วนเมืองรองถูกให้ค่าต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรเมืองและการเติบโตของโลกที่เมืองรองถือครองอยู่แล้ว

Overtured if: a future decade of Flyvbjerg's database shows benefit shortfalls closing below the historical 40–50% range, or secondary-city investment is shown to already match primary-city, per-capita spending.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: ฐานข้อมูลของ Flyvbjerg ในทศวรรษถัดไปแสดงให้เห็นว่าการขาดแคลนผลประโยชน์ลดลงต่ำกว่าช่วง 40–50% ในอดีต หรือเมื่อการลงทุนในเมืองรองถูกแสดงให้เห็นว่าเทียบเท่ากับการใช้จ่ายต่อหัวของเมืองหลักแล้ว

Sources. 2014 · Bent Flyvbjerg, "What You Should Know About Megaprojects and Why: An Overview," Project Management Journal, 45(2), 6–19 — [Wiley/DOI](<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/pmj.21409>) · **2014** · Brian Roberts & Rene Peter Hohmann (Cities Alliance), "The Systems of Secondary Cities: The Neglected Drivers of Urbanising Economies," CIVIS Sharing Knowledge and Learning from Cities, No. 7 — [World Bank/Cities Alliance PDF](<https://documents1.worldbank.org/curated/en/400881468181444474/pdf/898610BRI0CIVI00Box385295B00PUBLIC0.pdf>)

แหล่งอ้างอิง. 2014 · Bent Flyvbjerg, "What You Should Know About Megaprojects and Why: An Overview," Project Management Journal, 45(2), 6–19 — [Wiley/DOI](<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/pmj.21409>) · **2014** · Brian Roberts & Rene Peter Hohmann (Cities Alliance), "The Systems of Secondary Cities: The Neglected Drivers of Urbanising Economies," CIVIS Sharing Knowledge and Learning from Cities, No. 7 — [World Bank/Cities Alliance PDF](<https://documents1.worldbank.org/curated/en/400881468181444474/pdf/898610BRI0CIVI00Box385295B00PUBLIC0.pdf>)

04. Technology — The Metaverse and Mobile Money

04. เทคโนโลยี — Metaverse และเงินบนมือถือ

Overrated · The metaverse

ถูกให้ค่าเกินจริง · Metaverse

Mark Zuckerberg renamed Facebook to Meta in 2021, betting the whole company on VR/AR as the next computing platform. Meta's Reality Labs division posted a \$16.1 billion operating loss in fiscal year 2023. That loss grew from \$13.7 billion in fiscal year 2022, a year-on-year increase. Revenue against it was just under \$1.9 billion in FY2023, a fraction of the loss. Meta itself said it expects Reality Labs' losses to increase meaningfully year-over-year, several years into the bet. Reality Labs crossed \$1 billion in quarterly revenue for the first time in Q4 2023, with Quest 3 described as a strong seller.

มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก เปลี่ยนชื่อ Facebook เป็น Meta ในปี 2021 เดิมพันทั้งบริษัทไปกับ VR/AR ในฐานะแพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ยุคถัดไป หน่วยธุรกิจ Reality Labs ของ Meta บันทึกผลขาดทุนจากการดำเนินงาน 16.1 พันล้านดอลลาร์ในปีงบประมาณ 2023 ผลขาดทุนดังกล่าวเพิ่มขึ้นจาก 13.7 พันล้านดอลลาร์ในปีงบประมาณ 2022 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีต่อไป รายได้ที่เทียบเคียงกันอยู่ที่เพียงต่ำกว่า 1.9 พันล้านดอลลาร์ในปีงบประมาณ 2023 ซึ่งเป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งของผลขาดทุน Meta เองระบุว่าคาดว่าผลขาดทุนของ Reality Labs จะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละปี แม้ผ่านการเดิมพันมาแล้วหลายปี Reality Labs มีรายได้รายไตรมาสทะลุ 1 พันล้านดอลลาร์เป็นครั้งแรกในไตรมาสที่ 4 ปี 2023 โดย Quest 3 ถูกระบุว่าขายดี

Underrated • Mobile money (M-Pesa)

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • เงินบนมือถือ (M-Pesa)

Tavneet Suri and William Jack published a long-run panel study of Kenya's M-PESA system in Science in 2016. Access to mobile money lifted 194,000 households — 2% of all Kenyan households — out of poverty. The service induced roughly 185,000 women to shift from farming into business or retail occupations. By the time of the study, at least one person in 96% of Kenyan households used mobile money. The service runs over basic SMS, on a cheap phone, with no internet connection required.

Tavneet Suri และ William Jack ตีพิมพ์งานวิจัยพาเนลระยะยาวเกี่ยวกับระบบ M-PESA ของเคนยาในวารสาร Science เมื่อปี 2016 การเข้าถึงเงินบนมือถือทำให้ครัวเรือน 194,000 ครัวเรือน — 2% ของครัวเรือนชาวเคนยาทั้งหมด — หลุดพ้นจากความยากจน บริการนี้ทำให้ผู้หญิงราว 185,000 คนย้ายจากภาคเกษตรไปสู่อาชีพธุรกิจหรือการค้าปลีก ณ เวลาที่ทำการศึกษาน้อยกว่าหนึ่งในสิบใน 96% ของครัวเรือนชาวเคนยาใช้เงินบนมือถือ บริการนี้ทำงานผ่าน SMS พื้นฐาน บนโทรศัพท์ราคาถูก โดยไม่ต้องใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

The gap

ช่องว่าง

The metaverse is easy to see: a renamed company, a keynote, a headset launch, a stock-price story. Mobile money is easy to miss: a USSD menu on a cheap phone, with no press event and no rebrand. Meta disputes the "failure" framing; Zuckerberg calls it a long-term platform bet, not a closed verdict. Suri and Jack's own paper notes the exact mechanism behind the consumption rise is not fully pinned down, though the poverty-reduction topline is undisputed.

Metaverse มองเห็นได้ง่าย: บริษัทที่เปลี่ยนชื่อ การกล่าวปาฐกถาหลัก การเปิดตัวเฮดเซต เรื่องราวราคาหุ้น เงินบนมือถือมองข้ามได้ง่าย: เมนู USSD บนโทรศัพท์ราคาถูก ไม่มีงานแถลงข่าวและไม่มีการเปลี่ยนแบรนด์ Meta ไม่เห็นด้วยกับการตีกรอบว่าเป็น "ความล้มเหลว" ซักเคอร์เบิร์กเรียกมันว่าการเติมพื้นที่แพลตฟอร์มระยะยาว ไม่ใช่คำตัดสินที่ปิดฉากแล้ว งานวิจัยของ Suri และ Jack เองระบุว่ากลไกที่แน่ชัดเบื้องหลังการเพิ่มขึ้นของการบริโภคยังไม่สามารถระบุได้อย่างสมบูรณ์ ถึงแม้ตัวเลขหลักของการลดความยากจนจะไม่เป็นที่โต้แย้ง

Example: One product renamed a company and lost \$16.1 billion in a single year; the other never renamed anything and moved 2% of a country's households out of poverty.

ตัวอย่าง: ผลิตภัณฑ์หนึ่งทำให้บริษัทเปลี่ยนชื่อและขาดทุน 16.1 พันล้านดอลลาร์ในปีเดียว ส่วนอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งไม่เคยเปลี่ยนชื่อสิ่งใดเลย แต่ทำให้ครัวเรือน 2% ของประเทศหลุดพ้นจากความยากจน

Verdict. The metaverse's visibility has outrun its measured return by several years running; M-Pesa's measured return has outrun its visibility for a decade.

คำตัดสิน. การถูกมองเห็นของ metaverse วิ่งนำหน้าผลตอบแทนที่วัดได้มาแล้วหลายปี ติดต่อกัน ส่วนผลที่วัดได้ของ M-Pesa วิ่งนำหน้าการถูกมองเห็นของมันมาแล้วนับสิบปี

Overtaken if: Reality Labs' revenue growth overtakes its losses on a sustained basis, or a comparable study finds M-Pesa's poverty effect does not hold outside Kenya.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การเติบโตของรายได้ Reality Labs แซงหน้าผลขาดทุนอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่องานวิจัยที่เทียบเคียงกันพบว่าผลด้านการลดความยากจนของ M-Pesa ใช้ไม่ได้ผลนอกประเทศเคนยา

Sources. 2024 · Chris Kerr, "Meta lost \$16.1 billion on its big metaverse bet during 2023," Game Developer — [gamedeveloper.com](https://www.gamedeveloper.com/extended-reality/meta-lost-16-1-billion-on-its-big-metaverse-bet-during-2023) · **2016** · Tavneet Suri & William Jack, "The Long-Run Poverty and Gender Impacts of Mobile Money," Science, 354(6317), 1288–1292 — [science.org](https://www.science.org/doi/10.1126/science.aah5309)

แหล่งอ้างอิง. 2024 · Chris Kerr, "Meta lost \$16.1 billion on its big metaverse bet during 2023," Game Developer — [gamedeveloper.com](https://www.gamedeveloper.com/extended-reality/meta-lost-16-1-billion-on-its-big-metaverse-bet-during-2023) · **2016** · Tavneet Suri & William Jack, "The Long-Run Poverty and Gender Impacts of Mobile Money," Science, 354(6317), 1288–1292 — [science.org](https://www.science.org/doi/10.1126/science.aah5309)

05. Work — Open-Plan Offices and Sleep

05. งาน — สำนักงานแบบเปิดโล่งและการนอนหลับ

Overrated · Open-plan offices

ถูกให้ค่าเกินจริง · สำนักงานแบบเปิดโล่ง

Corporate real-estate teams pitched open floor plans as a way to boost spontaneous, face-to-face collaboration. Ethan Bernstein and Stephen Turban tracked two Fortune 500 headquarters as they switched to open-plan layouts. Employees wore sociometric badges over two three-week periods in 2018, before and after the switch. Face-to-face interaction time fell 72%, from about 5.8 to 1.7 hours per person per day. Email volume rose 56% and instant messaging rose 67% over the same period. Workers withdrew behind screens rather than collaborating in person once the walls came down.

ทีมอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรนำเสนอผังสำนักงานแบบเปิดโล่งว่าเป็นวิธีกระตุ้นการทำงานร่วมกันแบบเผชิญหน้าที่เกิดขึ้นเอง Ethan Bernstein และ Stephen Turban ติดตามสำนักงานใหญ่ของบริษัทในกลุ่ม Fortune 500 สองแห่งขณะเปลี่ยนผังเป็นแบบเปิดโล่ง พนักงานสวมป้ายบันทึกพฤติกรรมทางสังคม (sociometric badge) ตลอดสองช่วงเวลา ช่วงสามสัปดาห์ในปี 2018 ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนผัง เวลาปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าลดลง 72% จากประมาณ 5.8 ชั่วโมงเหลือ 1.7 ชั่วโมงต่อคนต่อวัน ปริมาณอีเมลเพิ่มขึ้น 56% และการส่งข้อความทันที (instant messaging) เพิ่มขึ้น 67% ในช่วงเวลาเดียวกัน พนักงานถอยไปอยู่หลังหน้าจอแทนที่จะทำงานร่วมกันแบบเห็นหน้า เมื่อผนังกันถูกรื้อออกไป

Underrated · Sleep

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป · การนอนหลับ

Hustle-culture management norms treat sleep as a personal indulgence, not a productivity lever. Marco Hafner and colleagues at RAND Europe modelled the economic cost of insufficient sleep in 2016. The study covered five countries: the US, UK, Canada, Germany and Japan. Insufficient sleep costs the US economy up to \$411 billion a year, 2.28% of GDP. The same shortfall costs the US about 1.2 million lost working days annually. Raising average sleep from under six hours to six-to-seven hours could add \$226.4 billion to the US economy alone.

บรรทัดฐานการบริหารแบบวัฒนธรรมทำงานหนัก (hustle culture) มองการนอนหลับเป็นความหรูหราส่วนตัว ไม่ใช่ปัจจัยขับเคลื่อนผลผลิต Marco Hafner และคณะที่ RAND Europe สร้างแบบจำลองต้นทุนทางเศรษฐกิจของการนอนหลับไม่เพียงพอในปี 2016 การศึกษาครอบคลุมห้าประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา เยอรมนี และญี่ปุ่น การนอนหลับไม่เพียงพอสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ สูงถึง 411 พันล้านดอลลาร์ต่อปี คิดเป็น 2.28% ของ GDP การขาดการนอนหลับเดียวกันนี้ทำให้สหรัฐฯ สูญเสียวันทำงานประมาณ 1.2 ล้านวันต่อปี การเพิ่มเวลานอนเฉลี่ยจากต่ำกว่าหกชั่วโมงเป็นหกถึงเจ็ดชั่วโมง อาจเพิ่มมูลค่าให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ได้ถึง 226.4 พันล้านดอลลาร์

The gap

ช่องว่าง

An open floor plan is visible in a single photograph: glass walls, no cubicles, a visible executive decision. A well-rested employee produces no photograph, no press release and no line item in a design budget. The dollar figures for sleep are modelled associations built on risk multipliers, not proven by a controlled trial, so their size is illustrative rather than exact. The open-plan result itself is not seriously disputed; design consultants argue effects depend on implementation, such as acoustic zoning, and may not generalise to every layout.

ผังสำนักงานแบบเปิดโล่งมองเห็นได้ในภาพถ่ายเพียงภาพเดียว พนักงานจก ไม่มีคอกกัน เป็นการตัดสินใจของผู้บริหารที่มองเห็นได้ชัด พนักงานที่พักผ่อนเพียงพอไม่ก่อให้เกิดภาพถ่าย ไม่มีข่าวประชาสัมพันธ์ และไม่มีรายการในงบประมาณออกแบบ ตัวเลขมูลค่าเป็นดอลลาร์ของการนอนหลับเป็นความสัมพันธ์จากแบบจำลองที่สร้างจากตัวคุณความเสีย ไม่ได้พิสูจน์ด้วยการทดลองแบบควบคุม ขนาดของตัวเลขจึงเป็นเพียงภาพประกอบ ไม่ใช่ค่าที่แม่นยำ ผลของสำนักงานแบบเปิดโล่งเองไม่ได้ถูกโต้แย้งอย่างจริงจัง ที่ปรึกษาด้านการออกแบบโต้แย้งว่าผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับนำไปปฏิบัติ เช่น การแบ่งโซนเสียง และอาจไม่สามารถใช้ได้กับทุกผัง

Example: One reform removed the walls and cut face-to-face contact by nearly three-quarters; the other reform asks for nothing louder than going to bed an hour earlier.

ตัวอย่าง: การปฏิรูปหนึ่งรื้อผนังออกและลดการติดต่อแบบเผชิญหน้าลงเกือบสามในสี่ ส่วนการปฏิรูปอีกอย่างหนึ่งเรียกร้องเพียงแค่การเข้านอนเร็วขึ้นหนึ่งชั่วโมง

Verdict. Open-plan offices measurably reduced the collaboration they were built to increase; sleep measurably raises output that almost nobody schedules for it.

คำตัดสิน. สำนักงานแบบเปิดโล่งลดการทำงานร่วมกันที่มันถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเพิ่มได้อย่างวัดผลได้ ในขณะที่การนอนหลับเพิ่มผลผลิตได้อย่างวัดผลได้ ทั้งที่แทบไม่มีใครจัดเวลาให้กับมัน

Overtuned if: a badge-tracked study at other firms finds open-plan layouts raising face-to-face contact, or a controlled trial finds no productivity gain from added sleep once confounds are removed.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การศึกษาด้วยป้ายติดตามพฤติกรรมในบริษัทอื่นพบว่าผังสำนักงานแบบเปิดโล่งเพิ่มการติดต่อแบบเผชิญหน้า หรือการทดลองแบบควบคุมพบว่าการนอนหลับเพิ่มขึ้นไม่ได้เพิ่มผลผลิตเมื่อตัดปัจจัยกวนออกแล้ว

Sources. 2018 · Ethan Bernstein & Stephen Turban, "The impact of the 'open' workspace on human collaboration," Phil. Trans. R. Soc. B 373(1753):20170239 — [royalsocietypublishing.org](https://royalsocietypublishing.org/rstb/article/373/1753/20170239/30408/The-impact-of-the-open-workspace-on-human) · **2016** · Marco Hafner, Martin Stepanek, Jirka Taylor, Wendy M. Troxel, Christian van Stolk, "Why Sleep Matters: The Economic Costs of Insufficient Sleep" — [RAND Europe] (https://www.rand.org/news/press/2016/11/30.html)

แหล่งอ้างอิง. 2018 · Ethan Bernstein & Stephen Turban, "The impact of the 'open' workspace on human collaboration," Phil. Trans. R. Soc. B 373(1753):20170239 — [royalsocietypublishing.org](https://royalsocietypublishing.org/rstb/article/373/1753/20170239/30408/The-impact-of-the-open-workspace-on-human) · **2016** · Marco Hafner, Martin Stepanek, Jirka Taylor, Wendy M. Troxel, Christian van Stolk, "Why Sleep Matters: The Economic Costs of Insufficient Sleep" — [RAND Europe](https://www.rand.org/news/press/2016/11/30.html)

06. Education — The Elite-University Brand and Teacher Quality

06. การศึกษา — แบรินด์มหาวิทยาลัยชั้นนำและคุณภาพครู

Overrated · The elite-university brand effect

ถูกให้ค่าเกินจริง · ผลของแบรินด์มหาวิทยาลัยชั้นนำ

College-admissions industry and rankings-driven media treat a selective university's name as itself causing higher earnings. Stacy Berg Dale and Alan Krueger tested this using the College and Beyond dataset, students entering college in 1976 and 1989. They matched students admitted to and rejected from comparable colleges, controlling for the traits that get students admitted in the first place. Once selection bias was controlled for, the more selective school produced no earnings premium on average. The average tuition of schools applied to — not the school attended — predicted earnings better than selectivity itself.

อุตสาหกรรมการรับเข้าเรียนมหาวิทยาลัยและสื่อที่ขับเคลื่อนด้วยการจัดอันดับ มองว่าชื่อมหาวิทยาลัยที่คัดเลือกเข้มงวดเป็นสาเหตุโดยตรงของรายได้ที่สูงขึ้น Stacy Berg Dale และ Alan Krueger ทดสอบข้อนี้โดยใช้ชุดข้อมูล College and Beyond ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เข้ามหาวิทยาลัยในปี 1976 และ 1989 พวกเขาจับคู่นักศึกษาที่ได้รับและถูกปฏิเสธจากมหาวิทยาลัยที่เทียบเคียงกันได้ โดยควบคุมคุณลักษณะที่ทำให้นักศึกษาได้รับการตอบรับตั้งแต่แรก เมื่อควบคุมความเอนเอียงจากการคัดเลือกแล้ว มหาวิทยาลัยที่คัดเลือกเข้มงวดกว่าไม่ได้ทำให้รายได้สูงขึ้นโดยเฉลี่ย ค่าเล่าเรียนเฉลี่ยของมหาวิทยาลัยที่ยื่นสมัคร ไม่ใช่มหาวิทยาลัยที่เข้าเรียนจริง ทำนายรายได้ได้ดีกว่าความเข้มงวดในการคัดเลือกเสียอีก

Underrated • Teacher quality

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • คุณภาพครู

Critics of "value-added" scoring call a teacher's effect on test scores a noisy statistical artefact, not a durable difference. Raj Chetty, John Friedman and Jonah Rockoff tracked about 1 million US students from elementary school (1989–2009) into early adulthood via linked tax records (1996–2011). They used teacher turnover as a quasi-experimental design to rule out bias from student sorting. Students assigned to higher value-added teachers were more likely to attend college, attended higher-ranked colleges, and earned more as adults. Replacing a bottom-5%-value-added teacher with an average one raises a single classroom's lifetime income by about \$250,000 in present value.

ผู้วิจารณ์การให้คะแนนแบบ "value-added" เรียกผลของครูต่อคะแนนสอบว่าเป็นความคลาดเคลื่อนทางสถิติ ไม่ใช่ความแตกต่างที่ยั่งยืน Raj Chetty, John Friedman และ Jonah Rockoff ติดตามนักเรียนสหรัฐฯ ประมาณ 1 ล้านคนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (1989–2009) จนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ผ่านข้อมูลภาษีที่เชื่อมโยงกัน (1996–2011) พวกเขาใช้อัตราการเปลี่ยนครูเป็นแบบแผนการทดลองกึ่งทดลอง เพื่อตัดความเอนเอียงจากการจัดกลุ่มนักเรียนออกไป นักเรียนที่ได้ครูที่มีค่า value-added สูงกว่า มีแนวโน้มเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่า เข้ามหาวิทยาลัยที่มีอันดับสูงกว่า และมีรายได้มากกว่าเมื่อเป็นผู้ใหญ่ การแทนที่ครูที่มีค่า value-added อยู่ใน 5% ล่างสุดด้วยครูระดับเฉลี่ย เพิ่มรายได้ตลอดชีวิตของนักเรียนในห้องเรียนเดียวได้ประมาณ 250,000 ดอลลาร์ ในมูลค่าปัจจุบัน

The gap

ช่องว่าง

Dale and Krueger's headline finding — no average earnings premium once selection is controlled for — is the version that travels. The same 2002 paper also found a real earnings premium for disadvantaged students who attended the more selective school; that half rarely travels with it. Economist Jesse Rothstein and others have challenged whether Chetty et al.'s value-added estimates are free of bias from non-random student assignment; the design was built to answer that critique, and the debate continues. Both studies draw on US data only, so this chapter cannot claim the global coverage the rest of the book aims for.

ข้อค้นพบหลักของ Dale และ Krueger ที่ว่าไม่มีรายได้ส่วนเพิ่มโดยเฉลี่ยเมื่อควบคุมการคัดเลือกแล้ว คือเวอร์ชันที่ถูกเผยแพร่ต่อ งานวิจัยฉบับเดียวกันในปี 2002 ยังพบรายได้ส่วนเพิ่มที่แท้จริงสำหรับนักศึกษาด้วยโอกาสที่เข้ามหาวิทยาลัยที่คัดเลือกเข้มงวดกว่า แต่ครั้งนี้แทบไม่เคยถูกเผยแพร่ไปด้วยกัน นักเศรษฐศาสตร์ Jesse Rothstein และคนอื่น ๆ ตั้งคำถามว่าการประมาณค่า value-added ของ Chetty และคณะปราศจากความเอนเอียงจากการจัดนักเรียนแบบไม่สุ่มหรือไม่ แบบแผนการวิจัยถูกออกแบบมาเพื่อตอบข้อวิจารณ์นั้น และการถกเถียงยังดำเนินต่อไป งานวิจัยทั้งสองชิ้นใช้ข้อมูลจากสหรัฐฯ เท่านั้น บทนี้จึงไม่สามารถอ้างความครอบคลุมระดับโลกที่ส่วนอื่นของหนังสือมุ่งหมายไว้ได้

Example: The brand on the diploma predicts less, on average, than the tuition bill of the schools a student merely applied to; the name on the classroom door, tracked for two decades, predicts six figures of lifetime income.

ตัวอย่าง: แบรินด์บนใบปริญญาทำนายได้น้อยกว่า โดยเฉลี่ย เมื่อเทียบกับใบแจ้งค่าเล่าเรียนของมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาเพียงแค่อื่นสมัคร ในขณะที่ชื่อบนประตูห้องเรียนเมื่อติดตามนานสองทศวรรษ ทำนายรายได้ตลอดชีวิตในระดับหลัก

Verdict. The elite-university brand is oversold as an average effect and undersold as a targeted one; teacher quality is undersold across the board.

คำตัดสิน. แบรินด์มหาวิทยาลัยชั้นนำถูกให้ค่าเกินจริงในฐานะผลเฉลี่ย และถูกให้ค่าต่ำเกินไปในฐานะผลเฉพาะกลุ่ม ส่วนคุณภาพครูถูกให้ค่าต่ำเกินไปในทุกด้าน

Overtured if: a replication outside that sample finds a general selectivity premium regardless of background, or a study outside the US finds Chetty et al.'s value-added effect does not hold.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การทำซ้ำนอกกลุ่มตัวอย่างนั้นพบรายได้ส่วนเพิ่มจากความเข้มงวดในการคัดเลือกโดยทั่วไป ไม่ว่าพื้นเพจะเป็นอย่างไร หรือการศึกษานอกสหรัฐอเมริกาพบว่าผลของ value-added ตามที่ Chetty และคณะเสนอไม่เป็นจริง

Sources. 2002 · Stacy Berg Dale & Alan B. Krueger, "Estimating the Payoff to Attending a More Selective College," Quarterly Journal of Economics 117(4):1491-1527 — [academic.oup.com](https://academic.oup.com/qje/article-abstract/117/4/1491/1876022) · **2014** · Raj Chetty, John N. Friedman, Jonah E. Rockoff, "Measuring the Impacts of Teachers II," American Economic Review 104(9):2633-2679 — [aeaweb.org](https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257%2Faer.104.9.2633)

แหล่งอ้างอิง. 2002 · Stacy Berg Dale & Alan B. Krueger, "Estimating the Payoff to Attending a More Selective College," Quarterly Journal of Economics 117(4):1491-1527 — [academic.oup.com](https://academic.oup.com/qje/article-abstract/117/4/1491/1876022) · **2014** · Raj Chetty, John N. Friedman, Jonah E. Rockoff, "Measuring the Impacts of Teachers II," American Economic Review 104(9):2633-2679 — [aeaweb.org](https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257%2Faer.104.9.2633)

07. Health — The Step Count and the Salt Packet

07. สุขภาพ — จำนวนก้าวและซองเกลือ

Overrated · The 10,000-steps-a-day target

ถูกให้ค่าเกินจริง · เป้าหมาย 10,000 ก้าวต่อวัน

Fitness trackers and wellness apps treat 10,000 steps a day as a scientifically grounded minimum for health. The number traces to "manpo-kei," Japanese for "10,000-steps meter." Yamasa Clock and Instrument Company sold a pedometer under that name in Japan in 1965. It was a product name, not a research finding. I-Min Lee and colleagues tracked 16,741 US women, mean age 72, by accelerometer for seven days between 2011 and 2015, in the Women's Health Study. Mortality risk fell steadily with more steps but leveled off at about 7,500 steps a day. Women averaging roughly 4,400 steps a day already had about 41% lower mortality than those averaging roughly 2,700.

อุปกรณ์ติดตามการออกกำลังกายและแอปสุขภาพมองว่า 10,000 ก้าวต่อวันเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำด้านสุขภาพที่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ตัวเลขนี้มีที่มาจากคำว่า "manpo-kei" ภาษาญี่ปุ่นแปลว่า "เครื่องวัดหมื่นก้าว" บริษัท Yamasa Clock and Instrument จำหน่ายเครื่องนับก้าวภายใต้ชื่อนั้นในญี่ปุ่นเมื่อปี 1965 มันคือชื่อผลิตภัณฑ์ ไม่ใช่ผลการวิจัย I-Min Lee และคณะติดตามผู้หญิงสหรัฐฯ 16,741 คน อายุเฉลี่ย 72 ปี ด้วยเครื่องวัดความเร่ง (accelerometer) เป็นเวลาเจ็ดวัน ระหว่างปี 2011 ถึง 2015 ในการศึกษา Women's Health Study ความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อจำนวนก้าวเพิ่มขึ้น แต่คงที่เมื่อถึงประมาณ 7,500 ก้าวต่อวัน ผู้หญิงที่เดินเฉลี่ยประมาณ 4,400 ก้าวต่อวัน มีอัตราการเสียชีวิตต่ำกว่าผู้ที่เดินเฉลี่ยประมาณ 2,700 ก้าวถึง 41%

Underrated • Oral rehydration therapy

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • การให้สารน้ำเกลือแร่ทางปาก (ORT)

Before the 1970s, hospital-based IV fluids were the assumed treatment for severe childhood diarrhoea. A home-mixed sugar-salt solution seemed too simple to matter. Global annual deaths from diarrhoea in children under five fell from an estimated 4.6 million in 1980 to under 500,000 by 2018. World population grew by 70% over the same span. By 2007, oral rehydration therapy alone was estimated to have prevented 54 million diarrhoeal deaths since its introduction. In Bangladesh, BRAC ran a national "Lobon-Gur," salt-sugar, home-mix campaign. By a 1993 assessment, 70% of Bangladeshi mothers could correctly prepare the solution at home.

ก่อนทศวรรษ 1970 การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำในโรงพยาบาลถูกถือว่าเป็นการรักษาโรคท้องร่วงรุนแรงในเด็ก สารละลายน้ำตาลเกลือที่ผสมเองที่บ้านดูเรียบง่ายเกินกว่าจะสร้างความแตกต่างได้ จำนวนผู้เสียชีวิตทั่วโลกต่อปีจากโรคท้องร่วงในเด็กอายุต่ำกว่าห้าขวบ ลดลงจากประมาณ 4.6 ล้านคนในปี 1980 เหลือต่ำกว่า 500,000 คนในปี 2018 ประชากรโลกเพิ่มขึ้น 70% ในช่วงเวลาเดียวกัน ภายในปี 2007 การให้สารน้ำเกลือแร่ทางปากเพียงอย่างเดียว ประเมินว่าช่วยป้องกันการเสียชีวิตจากโรคท้องร่วงได้ 54 ล้านคนนับตั้งแต่เริ่มใช้ ในบังกลาเทศ BRAC ดำเนินแคมเปญระดับชาติ "Lobon-Gur" การผสมเกลือน้ำตาลเองที่บ้าน จากการประเมินในปี 1993 แม่ชาวบังกลาเทศ 70% สามารถเตรียมสารละลายนี้ได้อย่างถูกต้องที่บ้าน

The gap

ช่องว่าง

A round number on a wrist display is easy to see, repeat, and sell; a dose-response curve in a study appendix is not. Walking still lowers mortality — the plateau sits well below 10,000, not at zero. The 1965 marketing origin does not make walking useless; it means this specific target number was never derived from evidence. Oral rehydration therapy is cheap and mixed at a kitchen table, so it earns no place on a screen.

ตัวเลขกลม ๆ บนหน้าจอข้อมือมองเห็นง่าย พุดซื้อง่าย และขายง่าย ส่วนกราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับผลในภาคผนวกงานวิจัยไม่เป็นเช่นนั้น การเดินยังคงลดอัตราการเสียชีวิต จุดคงที่อยู่ที่ต่ำกว่า 10,000 มาก ไม่ใช่ที่ศูนย์ ที่มาจากการตลาดในปี 1965 ไม่ได้ทำให้การเดินไร้ประโยชน์ มันหมายความว่าตัวเลขเป้าหมายนี้โดยเฉพาะไม่เคยได้มาจากหลักฐาน การให้สารน้ำเกลือแร่ทางปากมีราคาถูกและผสมได้บนโต๊ะในครัว จึงไม่มีที่ทางบนหน้าจอ

Example: A 1965 Tokyo pedometer's brand name still sets the default goal on phones sold sixty years later, while a sachet of salt and sugar that helped prevent tens of millions of deaths has no icon on any app.

ตัวอย่าง: ชื่อแบรนด์เครื่องนับก้าวจากโตเกียวในปี 1965 ยังคงกำหนดเป้าหมายเริ่มต้นบนโทรศัพท์ที่ขายอยู่หกสิบปีให้หลัง ในขณะที่ซองเกลือและน้ำตาลที่ช่วยป้องกันการเสียชีวิตนับสิบล้านคน ไม่มีไอคอนอยู่ในแอปใดเลย

Verdict. The step count is marketing wearing the coat of medicine; the salt packet is medicine that never needed marketing.

คำตัดสิน. จำนวนก้าวคือการตลาดที่สวมเสื้อคลุมของการแพทย์ ส่วนซองเกลือคือการแพทย์ที่ไม่เคยต้องการการตลาดเลย

Overtaken if: a larger, more diverse cohort finds mortality still falling in a straight line past 10,000 steps a day, with no plateau below it.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: กลุ่มตัวอย่างตามรุ่นที่ใหญ่และหลากหลายกว่านี้พบว่าอัตราการเสียชีวิตยังคงลดลงเป็นเส้นตรงเกินกว่า 10,000 ก้าวต่อวัน โดยไม่มีจุดคงที่ก่อนถึงจุดนั้น

Sources. 2019 · I-Min Lee et al., "Association of Step Volume and Intensity With All-Cause Mortality in Older Women" — [JAMA Internal Medicine] (https://whish.stanford.edu/wp-content/uploads/2019/10/Step-Volume-Intensity-Mortality_JAMA-IntMedicine-2019-.pdf) · **2018** · David R. Nalin & Richard A. Cash, "50 years of oral rehydration therapy: the solution is still simple" — [Lancet]([https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(18\)31488-0/abstract](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)31488-0/abstract))

แหล่งอ้างอิง. 2019 · I-Min Lee et al., "Association of Step Volume and Intensity With All-Cause Mortality in Older Women" — [JAMA Internal Medicine](https://whish.stanford.edu/wp-content/uploads/2019/10/Step-Volume-Intensity-Mortality_JAMA-IntMedicine-2019-.pdf) · **2018** · David R. Nalin & Richard A. Cash, "50 years of oral rehydration therapy: the solution is still simple" — [Lancet]([https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(18\)31488-0/abstract](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)31488-0/abstract))

08. Travel — Kyoto's Crowd and the Untold Trip

08. การท่องเที่ยว — ผู้คนแห่งเกียวโตและการเดินทางที่ไม่มีใครเล่า

Overrated · Bucket-list overtourism (Kyoto)

ถูกให้ค่าเกินจริง · การท่องเที่ยวล้นเมืองแบบบัคเก็ตลิสต์ (เกียวโต)

Mainstream travel media treats visiting a handful of iconic landmarks as the measure of a good trip. Fodor's "No List" named Kyoto and Tokyo in 2025, and bucket-list culture keeps pointing there anyway. The Yomiuri Shimbun surveyed 5,500 Kyoto residents in fall 2023 on tourism-related disruption to daily life. About 90% of respondents said bus and train congestion caused by tourism frustrated them. Kyoto, population 1.4 million, drew 10.88 million foreign visitors in 2024. That is roughly 150,000 visitors a day, concentrated in a handful of districts such as Higashiyama and Arashiyama.

สื่อการท่องเที่ยวกระแสหลักมองการไปเยือนสถานที่สำคัญที่เป็นสัญลักษณ์เพียงไม่กี่แห่งว่าเป็นเกณฑ์วัดการเดินทางที่ดี "No List" ของ Fodor's ระบุชื่อเกียวโตและโตเกียวในปี 2025 แต่วัฒนธรรมบัคเก็ตลิสต์ก็ยังคงชี้ไปที่จุดหมายเดิม หนังสือพิมพ์ Yomiuri Shimbun สัมภาษณ์ชาวเกียวโต 5,500 คนในฤดูใบไม้ร่วงปี 2023 เกี่ยวกับความรบกวนต่อชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสำรวจประมาณ 90% ระบุว่าความแออัดของรถบัสและรถไฟที่เกิดจากการท่องเที่ยวสร้างความหงุดหงิดให้กับพวกเขา เกียวโต ซึ่งมีประชากร 1.4 ล้านคน ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ 10.88 ล้านคนในปี 2024 นั่นคือประมาณ 150,000 คนต่อวัน กระจุกตัวอยู่ในไม่กี่ย่าน เช่น ฮิगाชิยามะและอาราชิยามะ

Underrated • Domestic tourism

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • การท่องเที่ยวภายในประเทศ

International arrivals are what headline travel journalism counts as "tourism." The World Travel & Tourism Council's 2025 Economic Impact Research measured global domestic versus international visitor spending for 2024. In 2024, domestic visitors spent \$5.3 trillion worldwide against \$1.87 trillion by international visitors. Domestic spending is roughly 74% of all global tourism spending. WTTC projects domestic spending growing to \$7.7 trillion by 2035, against \$2.9 trillion international.

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศคือสิ่งที่วารสารศาสตร์การท่องเที่ยวกระแสหลักนับว่าเป็น "การท่องเที่ยว" รายงาน Economic Impact Research ปี 2025 ของ World Travel & Tourism Council วัดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศเทียบกับนักท่องเที่ยวต่างชาติทั่วโลกสำหรับปี 2024 ในปี 2024 นักท่องเที่ยวภายในประเทศใช้จ่าย 5.3 ล้านล้านดอลลาร์ทั่วโลก เทียบกับ 1.87 ล้านล้านดอลลาร์จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ การใช้จ่ายภายในประเทศคิดเป็นประมาณ 74% ของการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกทั้งหมด WTTC คาดการณ์ว่าการใช้จ่ายภายในประเทศจะเติบโตถึง 7.7 ล้านล้านดอลลาร์ภายในปี 2035 เทียบกับ 2.9 ล้านล้านดอลลาร์จากต่างชาติ

The gap

ช่องว่าง

A foreign stamp in a passport photographs and posts well; a weekend trip to the next province does not. Crowding in Higashiyama shows up in every travel photo; the trillions spent by domestic travellers show up only in a spreadsheet. The concentration in Kyoto and the scale of domestic spending are both real; only one of them gets discussed as "tourism." Kyoto's proposed fix — accommodation-tax rises from March 2026 and dispersal toward lesser-known districts such as Enmachi — treats the visible concentration as the problem worth solving; no comparable policy debate exists for spending nobody notices.

ตราประทับต่างประเทศในพาสปอร์ตถ่ายรูปสวยและโพสต์ได้ดี แต่ทริปวันหยุดสุดสัปดาห์ไปจังหวัดข้างเคียงไม่เป็นเช่นนั้น ความแออัดในฮิงาชิยามะปรากฏในภาพถ่ายการเดินทางทุกภาพ ส่วนเงินหลายล้านล้านดอลลาร์ที่นักท่องเที่ยวภายในประเทศใช้จ่ายปรากฏอยู่เพียงในสเปรดชีต การกระจุกตัวในเกียวโตและขนาดของการใช้จ่ายภายในประเทศต่างก็เป็นเรื่องจริง แต่มีเพียงอย่างเดียวเท่านั้นที่ถูกพูดถึงในฐานะ "การท่องเที่ยว" ทางแก้ที่เกียวโตเสนอ การขึ้นภาษีที่พักตั้งแต่เดือนมีนาคม 2026 และการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังย่านที่รู้จักน้อยกว่า เช่น เอ็นมาจิ ปฏิบัติต่อความกระจุกตัวที่มองเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่ควรแก้ไข ในขณะที่ไม่มีการถกเถียงเชิงนโยบายในลักษณะเดียวกันสำหรับการใช้จ่ายที่ไม่มีใครสังเกตเห็น

Example: A tourist counts a flight to Kyoto as the trip that mattered, while the far larger sum spent by people driving to the next city over never enters the conversation about what travel is.

ตัวอย่าง: นักท่องเที่ยวนับเที่ยวบินไปเกียวโตว่าเป็นทริปที่มีความหมาย ในขณะที่เงินจำนวนมากที่คนขับรถไปเมืองข้างเคียงใช้จ่ายไม่เคยเข้ามาอยู่ในบทสนทนาว่าการเดินทางคืออะไร

Verdict. Landmark concentration is a photograph mistaken for the whole picture; domestic travel is the picture nobody photographs.

คำตัดสิน. การกระจุกตัวของสถานที่สำคัญคือภาพถ่ายที่ถูกเข้าใจผิดว่าเป็นภาพรวมทั้งหมด ส่วนการท่องเที่ยวภายในประเทศคือภาพที่ไม่มีใครถ่าย

Overtured if: a future WTTC report finds international spending overtaking domestic spending, or Kyoto's dispersal measures cut the 90% disruption figure in a repeat resident survey.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: รายงานของ WTTC ในอนาคตพบว่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติแซงหน้าการใช้จ่ายภายในประเทศ หรือมาตรการกระจายนักท่องเที่ยวของเกียวโตลดตัวเลขความรบกวน 90% ลงได้ในการสำรวจชาวเมืองครั้งต่อไป

Sources. 2025 · Alina Joan Ito, "Visiting Kyoto in an Age of Overtourism" (reporting Yomiuri Shimbun, fall 2023 survey) — [Tokyo Weekender] (<https://www.tokyoweekender.com/travel/visiting-kyoto-in-an-age-of-overtourism/>) · **2025** · WTTC, "Global Travel & Tourism is Strong Despite Economic Headwinds" — [WTTC](<https://wttc.org/news/global-travel-and-tourism-is-strong-despite-economic-headwinds>)

แหล่งอ้างอิง. 2025 · Alina Joan Ito, "Visiting Kyoto in an Age of Overtourism" (reporting Yomiuri Shimbun, fall 2023 survey) — [Tokyo Weekender](<https://www.tokyoweekender.com/travel/visiting-kyoto-in-an-age-of-overtourism/>) · **2025** · WTTC, "Global Travel & Tourism is Strong Despite Economic Headwinds" — [WTTC](<https://wttc.org/news/global-travel-and-tourism-is-strong-despite-economic-headwinds>)

09. Money — The Stock Picker and the Wire Transfer

09. เงิน — นักเลือกหุ้น กับการโอนเงิน

Overrated · Active stock-picking

ถูกให้ค่าเกินจริง · การเลือกหุ้นเชิงรุก

The active-management fund industry markets skilled fund managers as able to reliably beat the market through stock selection. S&P Dow Jones Indices tracks this claim yearly in its U.S. Persistence Scorecard. The Year-End 2025 scorecard found 79% of active large-cap U.S. equity funds underperformed the S&P 500 in 2025. That is worse than 2024's 65% rate, and the fourth-worst year for active large-cap managers in SPIVA's 25-year history. The same report found 71–79% of MENA equity funds underperformed their benchmark in 2025, and over 80% over ten years. More than 70% of global-equity funds in Korea, Thailand, and Malaysia underperformed in 2025 too.

อุตสาหกรรมกองทุนบริหารเชิงรุกโฆษณาว่าผู้จัดการกองทุนที่มีฝีมือสามารถเอาชนะตลาดได้อย่างสม่ำเสมอผ่านการเลือกหุ้น S&P Dow Jones Indices ติดตามข้ออ้างนี้ทุกปี ในรายงาน U.S. Persistence Scorecard รายงาน Year-End 2025 พบว่า 79% ของกองทุนหุ้นขนาดใหญ่ (large-cap) แบบเชิงรุกในสหรัฐฯ ทำผลตอบแทนต่ำกว่าดัชนี S&P 500 ในปี 2025 ตัวเลขนี้แย่กว่าอัตรา 65% ของปี 2024 และเป็นปีที่แย่เป็นอันดับสี่สำหรับผู้จัดการกองทุนขนาดใหญ่เชิงรุกในประวัติศาสตร์ 25 ปีของ SPIVA รายงานฉบับเดียวกันพบว่า 71–79% ของกองทุนหุ้นในภูมิภาค MENA ทำผลตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์เทียบในปี 2025 และมากกว่า 80% ในช่วงสิบปี กองทุนหุ้นทั่วโลก (global-equity) ในเกาหลีใต้ ไทย และมาเลเซีย มากกว่า 70% ก็ทำผลตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์เช่นกันในปี 2025

Underrated • Remittances

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • เงินโอนกลับประเทศ

Mainstream development-finance reporting treats foreign direct investment and foreign aid as the serious external finance for developing countries. Money sent home by migrant workers is framed as a private, minor sideline. The World Bank and KNOMAD's Migration and Development Brief 40 measured remittance flows to low- and middle-income countries for 2023. Remittances to those countries reached an estimated \$656 billion in 2023, surpassing FDI and official development assistance combined. The top recipients were India, Mexico, China, the Philippines, and Pakistan. Sending \$200 cost 6.4% on average in the fourth quarter of 2023, above the 3% SDG target.

รายงานด้านการเงินเพื่อการพัฒนากระแสหลักมองว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และความช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นแหล่งเงินทุนภายนอกที่สำคัญของ ประเทศกำลังพัฒนา เงินที่แรงงานข้ามชาติส่งกลับบ้านถูกมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและเป็นเพียงเรื่องรอง รายงาน Migration and Development Brief ฉบับที่ 40 ของธนาคาร โลกและ KNOMAD วัดกระแสเงินโอนกลับประเทศไปยังประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง สำหรับปี 2023 เงินโอนกลับประเทศไปยังประเทศเหล่านั้นแตะระดับประมาณ 656 พัน ล้านดอลลาร์ในปี 2023 สูงกว่า FDI และความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) รวมกัน ประเทศผู้รับสูงสุดคืออินเดีย เม็กซิโก จีน ฟิลิปปินส์ และปากีสถาน การ ส่งเงิน 200 ดอลลาร์มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 6.4% ในไตรมาสที่สี่ของปี 2023 สูงกว่าเป้าหมาย SDG ที่ 3%

The gap

ช่องว่าง

A fund manager's picks are advertised in prospectuses and quarterly letters; a migrant's wire transfer is advertised by no one. FDI and aid are negotiated in public between governments and institutions; remittances move in small private amounts that never make a headline. Both patterns hold outside the United States too — active-fund underperformance repeats in MENA, Korea, Thailand, and Malaysia, and remittances outweigh FDI and aid across the low- and middle-income world, not just in one country.

การเลือกหุ้นของผู้จัดการกองทุนถูกโฆษณาในหนังสือชี้ชวนและจดหมายรายไตรมาส ส่วนการโอนเงินของแรงงานข้ามชาติไม่มีใครโฆษณาเลย FDI และความช่วยเหลือถูกเจรจาต่อรองในที่สาธารณะระหว่างรัฐบาลกับสถาบันต่าง ๆ ส่วนเงินโอนกลับประเทศเคลื่อนที่เป็นจำนวนเล็ก ๆ ส่วนตัวที่ไม่เคยขึ้นพาดหัวข่าว รูปแบบทั้งสองนี้เป็นจริงนอกสหรัฐอเมริกา ด้วยเช่นกัน — ผลตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์ของกองทุนเชิงรุกเกิดขึ้นในภูมิภาค MENA เกาหลีใต้ ไทย และมาเลเซีย และเงินโอนกลับประเทศก็มีมูลค่าสูงกว่า FDI และความช่วยเหลือทั่วทั้งกลุ่มประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง ไม่ใช่แค่ในประเทศเดียว

Example: A fund's marketing brochure earns a magazine spread, while the sum of every migrant worker's transfer receipt, added together, outweighs the world's foreign investment and aid budgets combined.

ตัวอย่าง: โบรชัวร์การตลาดของกองทุนได้พื้นที่ลงในนิตยสาร ขณะที่ผลรวมของใบเสร็จการโอนเงินของแรงงานข้ามชาติทุกคน เมื่อรวมกันแล้ว มีมูลค่าสูงกว่างบประมาณการลงทุนจากต่างประเทศและความช่วยเหลือของโลกรวมกัน

Verdict. Active stock-picking is a story that outperforms its own record; remittances are a record that outperforms their story.

คำตัดสิน. การเลือกหุ้นเชิงรุกเป็นเรื่องเล่าที่ทำผลงานดีเกินสถิติจริงของตัวเอง ส่วนเงินโอนกลับประเทศเป็นสถิติจริงที่ทำผลงานดีเกินเรื่องเล่าของตัวเอง

Overtured if: a future SPIVA scorecard shows a majority of active large-cap managers beating the S&P 500 in a given year, or a future World Bank brief finds remittances to low- and middle-income countries falling back below combined FDI and ODA.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: รายงาน SPIVA ในอนาคตแสดงว่าผู้จัดการกองทุนขนาดใหญ่เชิงรุกส่วนใหญ่เอาชนะดัชนี S&P 500 ได้ในปีใดปีหนึ่ง หรือรายงานของธนาคารโลกในอนาคตพบว่าเงินโอนกลับประเทศไปยังประเทศรายได้ต่ำและปานกลางลดลงต่ำกว่า FDI และ ODA รวมกันอีกครั้ง

Sources. 2025 · S&P Dow Jones Indices, "U.S. Persistence Scorecard Year-End 2025" — [S&P DJI SPIVA](<https://www.spglobal.com/spdji/en/spiva/article/us-persistence-scorecard/>) · **2024** · World Bank, "Remittances Slowed in 2023, Expected to Grow Faster in 2024" (Migration and Development Brief 40) — [World Bank](<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/06/26/remittances-slowed-in-2023-expected-to-grow-faster-in-2024>)

แหล่งอ้างอิง. 2025 · S&P Dow Jones Indices, "U.S. Persistence Scorecard Year-End 2025" — [S&P DJI SPIVA](<https://www.spglobal.com/spdji/en/spiva/article/us-persistence-scorecard/>) · **2024** · World Bank, "Remittances Slowed in 2023, Expected to Grow Faster in 2024" (Migration and Development Brief 40) — [World Bank](<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/06/26/remittances-slowed-in-2023-expected-to-grow-faster-in-2024>)

10. Traditions — Pageantry Mistaken for Continuity

10. ประเพณี — ความโอ้อ่าที่ถูกเข้าใจผิดว่าเป็นความต่อเนื่อง

Overrated · the Scottish kilt and clan tartan

ถูกให้ค่าเกินจริง · กระโปรงสกอตและลายทาร์ตันประจำตระกูล

Tourist shops on Edinburgh's Royal Mile sell tartan as clan identity unbroken since antiquity. Historian Hugh Trevor-Roper traced the actual paper trail in his chapter for Eric Hobsbawm and Terence Ranger's 1983 volume, "The Invention of Tradition." The modern kilt was an eighteenth-century invention, not a Highland relic. The link between a specific tartan pattern and a specific clan name dates only to the early nineteenth century. No serious historian disputes the dating. The wider "invented tradition" framework has drawn its own debate over how sharply invented and organic traditions can be separated, but the tartan case itself stands.

ร้านขายของที่ระลึกบนถนน Royal Mile ในเมืองเอดินบะระขายลายทาร์ตันในฐานะอัตลักษณ์ประจำตระกูลที่สืบทอดไม่ขาดสายมาตั้งแต่ยุคโบราณ นักประวัติศาสตร์ Hugh Trevor-Roper สืบค้นหลักฐานเอกสารที่แท้จริงไว้ในบทที่เขาเขียนให้กับหนังสือ "The Invention of Tradition" ของ Eric Hobsbawm และ Terence Ranger ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1983 กระโปรงสกอตแบบสมัยใหม่ถูกประดิษฐ์ขึ้นในศตวรรษที่สิบแปด ไม่ใช่ของเก่าแก่จากที่ราบสูง (Highland) ความเชื่อมโยงระหว่างลายทาร์ตันแบบใดแบบหนึ่งกับชื่อตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพิ่งเกิดขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่สิบเก้าเท่านั้น ไม่มีนักประวัติศาสตร์จริงจังคนใดโต้แย้งการกำหนดอายุนี้ กรอบความคิดเรื่อง "ประเพณีที่ถูกประดิษฐ์ขึ้น" ในภาพรวมมีข้อถกเถียงของตัวเองว่าจะแบ่งแยกระหว่างประเพณีที่ถูกประดิษฐ์กับประเพณีที่เกิดขึ้นเองได้ชัดเจนเพียงใด แต่กรณีของลายทาร์ตันเองยังคงยืนยันทนได้

Underrated · West Arnhem Land fire management (WALFA)

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป · การจัดการไฟใน West Arnhem Land (WALFA)

Australian land policy displaced Aboriginal burning in favour of fire suppression for most of the twentieth century. The West Arnhem Land Fire Abatement project is run by ranger groups including Djelk, Warddeken, Mimal, Jawoyn and Adjumarlarl. WALFA has tracked emissions and generated carbon credits since 2006 under Australia's Emissions Reduction Fund. In 2016 alone, the project generated over 281,000 Australian Carbon Credit Units by shifting burning from late-dry-season wildfire to early-dry-season traditional burning. Each credit equals one tonne of carbon-dioxide-equivalent avoided. Across roughly 75 fire-management projects now operating in northern Australia, wildfire extent is cut by about 50%, producing close to 10 million tonnes of mitigation worth over \$90 million a year.

นโยบายที่ดินของออสเตรเลียเบียดขับการเผาแบบดั้งเดิมของชาวอะบอริจินออกไป โดยหันไปใช้การดับไฟแทนตลอดช่วงส่วนใหญ่ของศตวรรษที่ยี่สิบ โครงการ West Arnhem Land Fire Abatement ดำเนินการโดยกลุ่มเรนเจอร์ ได้แก่ Djelk, Warddeken, Mimal, Jawoyn และ Adjumarlarl WALFA ติดตามปริมาณการปล่อยก๊าซและสร้างคาร์บอนเครดิตมาตั้งแต่ปี 2006 ภายใต้ Emissions Reduction Fund ของออสเตรเลีย ในปี 2016 ปีเดียว โครงการนี้สร้าง Australian Carbon Credit Units ได้มากกว่า 281,000 หน่วย ด้วยการเปลี่ยนจากไฟป่าในช่วงปลายฤดูแล้งมาเป็นการเผาแบบดั้งเดิมในช่วงต้นฤดูแล้ง แต่ละเครดิตเท่ากับปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าหนึ่งตันที่หลีกเลี่ยงได้จากโครงการจัดการไฟราว 75 โครงการที่ดำเนินการอยู่ในออสเตรเลียตอนเหนือขณะนี้ พื้นที่ไฟป่าลดลงประมาณ 50% สร้างผลการลดก๊าซเรือนกระจกได้เกือบ 10 ล้านตัน มูลค่ากว่า 90 ล้านดอลลาร์ต่อปี

The gap

ช่องว่าง

A kilt photographs; a controlled burn does not. Tartan is sold on the Royal Mile as souvenir cloth, a physical object a tourist can carry home and read instantly as ancient. Fire management produces its output as an absence — wildfires that did not happen — measured in carbon credits and satellite data, not in anything visible in a shop window. The invented tradition earned two centuries of retelling; the working one waited until 2006 for a market that could count it.

กระโปรงสกอตถ่ายรูปได้สวย ส่วนการเผาแบบควบคุมถ่ายรูปไม่ได้ ลายทาร์ตันถูกขายบน Royal Mile ในฐานะผ้าที่ระลึก เป็นวัตถุจับต้องได้ที่นักท่องเที่ยวพกกลับบ้านได้และอ่านออกได้ทันทีว่าเป็นของโบราณ การจัดการไฟให้ผลลัพธ์ในรูปของสิ่งที่ไม่เกิดขึ้น — ไฟป่าที่ไม่ได้เกิด — ซึ่งวัดได้ด้วยคาร์บอนเครดิตและข้อมูลดาวเทียม ไม่ใช่สิ่งที่มองเห็นได้ในตู้โชว์ร้านค้า ประเพณีที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นได้รับการเล่าขานมานานสองศตวรรษ ส่วนของจริงที่ใช้งานได้ต้องรอจนถึงปี 2006 กว่าจะมีตลาดที่นับมันได้

Example: A kilt bought on the Royal Mile is older in marketing than in fact; a burn carried out in West Arnhem Land is older in practice than in any brand.

ตัวอย่าง: กระโปรงสกอตที่ซื้อบน Royal Mile มีอายุในการตลาดมากกว่าอายุจริง ส่วนการเผาที่ทำใน West Arnhem Land มีอายุในทางปฏิบัติมากกว่าอายุในแบรนด์ใด ๆ

Verdict. The kilt's antiquity is invented; the fire regime's abatement is measured and real.

คำตัดสิน. ความเก่าแก่ของกระโปรงสกอตเป็นสิ่งที่ถูกประดิษฐ์ขึ้น ส่วนผลการลดไฟป่าของระบบการจัดการไฟนั้นวัดได้จริงและเป็นของแท้

Overtuned if: a documentary record placed clan tartans before the eighteenth century, or an audit found WALFA's credited abatement did not meet the Emissions Reduction Fund's methodology.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: พบหลักฐานเอกสารที่ระบุว่าลายทาร์ตันประจำตระกูลมีอยู่ก่อนศตวรรษที่สิบแปด หรือการตรวจสอบพบว่าผลการลดไฟป่าที่ WALFA ได้รับเครดิตไม่เป็นไปตามวิธีการของ Emissions Reduction Fund

Sources. 1983 · Eric Hobsbawm & Terence Ranger (eds.), "The Invention of Tradition," Cambridge University Press — [Cambridge University Press] (<https://www.cambridge.org/core/books/invention-of-tradition/58FA83E36497DB08B0DEC0BD3B7C1AF4>) · **2019** · International Savanna Fire Management Initiative, "The Australian Experience" — [ISFMI](<https://www.isfmi.org/the-australian-experience>)

แหล่งอ้างอิง. 1983 · Eric Hobsbawm & Terence Ranger (eds.), "The Invention of Tradition," Cambridge University Press — [Cambridge University Press](<https://www.cambridge.org/core/books/invention-of-tradition/58FA83E36497DB08B0DEC0BD3B7C1AF4>) · **2019** · International Savanna Fire Management Initiative, "The Australian Experience" — [ISFMI](<https://www.isfmi.org/the-australian-experience>)

11. Ideas — Discrete Types Versus Working Checklists

11. แนวคิด — ประเภทที่แยกขาดจากกัน เทียบกับ เช็กลิสต์ที่ใช้งานได้จริง

Overrated · the Myers-Briggs Type Indicator

ถูกให้ค่าเกินจริง · Myers-Briggs Type Indicator (MBTI)

The Myers-Briggs Company markets a fixed, innate "true type" among sixteen categories revealed by a short questionnaire. About 2 million people take the MBTI every year, including staff at 89 of the Fortune 100. Randy Stein and Alexander Swan reviewed the theory's evidence base in a 2019 paper. Arnau, Green, Rosen, Gleaves and Melancon tested in 2003 whether MBTI scores cluster into discrete types. They found no statistical support for discrete types — scores are continuously distributed, not bimodal. The Myers-Briggs Company's claim that newer versions fixed older reliability problems does not address that deeper finding.

The Myers-Briggs Company โฆษณาว่ามี "ประเภทที่แท้จริง" (true type) ที่ตายตัวและติดตัวมาแต่กำเนิด อยู่ใน 16 หมวดหมู่ ซึ่งเปิดเผยได้ด้วยแบบสอบถามสั้น ๆ มีคนราว 2 ล้านคนทำแบบทดสอบ MBTI ทุกปี รวมถึงพนักงานในบริษัท 89 แห่งจาก Fortune 100 Randy Stein และ Alexander Swan ทบทวนฐานหลักฐานของทฤษฎีนี้ไว้ในบทความปี 2019 Arnau, Green, Rosen, Gleaves และ Melancon ทดสอบในปี 2003 ว่าคะแนน MBTI รวมกลุ่มเป็นประเภทที่แยกขาดจากกันหรือไม่ พวกเขาไม่พบหลักฐานทางสถิติที่สนับสนุนการมีประเภทแยกขาดจากกัน — คะแนนกระจายตัวแบบต่อเนื่อง ไม่ใช่แบบสองยอด (bimodal) ข้ออ้างของ The Myers-Briggs Company ที่ว่าเวอร์ชันใหม่แก้ปัญหาคำแนะนำเชื่อถือของเวอร์ชันเก่าได้แล้ว ไม่ได้ตอบข้อค้นพบที่ลึกกว่านั้น

Underrated • clinical checklists

ถูกให้ค่าต่ำเกินไป • เช็กลิสต์ทางคลินิก

Clinical culture before the mid-2000s patient-safety movement trusted expert judgement over any piece of paper. Peter Pronovost, Christine Needham, Sean Berenholtz and colleagues tested a five-step central-line checklist across 103 Michigan ICUs. The Keystone ICU project tracked 375,757 catheter-days over eighteen months, published in 2006. The median catheter-related bloodstream infection rate fell from 2.7 to 0 per 1,000 catheter-days within three months. The reduction held at 66% at sixteen to eighteen months, an incidence-rate ratio of 0.34. A near-costless checklist outperformed reliance on individual expertise.

วัฒนธรรมทางคลินิกก่อนขบวนการความปลอดภัยของผู้ป่วยในช่วงกลางทศวรรษ 2000 ให้ความเชื่อถือดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญมากกว่ากระดาษแผ่นใด ๆ Peter Pronovost, Christine Needham, Sean Berenholtz และคณะ ทดสอบเช็กลิสต์ห้าขั้นตอนสำหรับการใส่สายสวนหลอดเลือดกลาง (central-line) ใน ICU ของรัฐมิชิแกน 103 แห่ง โครงการ Keystone ICU ติดตามข้อมูล 375,757 catheter-days ตลอดสิบแปดเดือน และตีพิมพ์ผลในปี 2006 อัตราการติดเชื้อในกระแสเลือดที่เกี่ยวข้องกับสายสวน (ค่ามัธยฐาน) ลดลงจาก 2.7 เหลือ 0 ต่อ 1,000 catheter-days ภายในสามเดือน การลดลงนี้ยังคงอยู่ที่ 66% เมื่อถึงเดือนที่สิบหกถึงสิบแปด คิดเป็นอัตราส่วนอุบัติการณ์ (incidence-rate ratio) เท่ากับ 0.34 เช็กลิสต์ที่แทบไม่มีต้นทุนให้ผลลัพธ์ดีกว่าการพึ่งพาความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล

The gap

ช่องว่าง

A five-step checklist is invisible next to a personality test's sixteen codes and its corporate seminar culture. But the checklist's success is not simple: the WHO Surgical Safety Checklist, tested across eight hospitals from Toronto to Ifakara, Tanzania by Alex Haynes and colleagues in 2009, cut major complications from 11% to 7% and deaths from 1.5% to 0.8%. When David Urbach and colleagues mandated it across 101 Ontario hospitals in 2014, complications and mortality did not change significantly despite over 90% compliance — a real, published replication failure at population scale. MBTI's problem is an effect that isn't there; the checklist's is a real effect that can vanish at scale.

เช็กलिस्टห้าขั้นตอนแทบมองไม่เห็นเมื่อเทียบกับรหัสสิบหกแบบของแบบทดสอบบุคลิกภาพและวัฒนธรรมสัมมนาองค์กรที่มาพร้อมกัน แต่ความสำเร็จของเช็กलिस्टก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ: WHO Surgical Safety Checklist ซึ่งทดสอบใน 8 โรงพยาบาลตั้งแต่โตรอนโตไปจนถึง Ifakara ประเทศแทนซาเนีย โดย Alex Haynes และคณะ ในปี 2009 ลดภาวะแทรกซ้อนรุนแรงจาก 11% เหลือ 7% และลดการเสียชีวิตจาก 1.5% เหลือ 0.8% เมื่อ David Urbach และคณะ บังคับใช้เช็กलिस्टนี้ใน 101 โรงพยาบาลของรัฐออนแทรีโอในปี 2014 ภาวะแทรกซ้อนและอัตราการเสียชีวิตไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แม้อัตราการปฏิบัติตามจะสูงกว่า 90% — ความล้มเหลวในการทำซ้ำ (replication) ที่เกิดขึ้นจริงและได้รับการตีพิมพ์ในระดับประชากร ปัญหาของ MBTI คือ ผลที่ไม่มีอยู่จริง ส่วนปัญหาของเช็กलिस्टคือผลที่มีอยู่จริงแต่สามารถหายไปได้เมื่อขยายขนาด

Example: A checklist drove US bloodstream infections to zero in Michigan but produced no measurable change in Ontario — the same idea, two outcomes, and only the second protects against overclaiming.

ตัวอย่าง: เช็กलिस्टทำให้การติดเชื้อในกระแสเลือดในสหรัฐอเมริกา ลดลงเหลือศูนย์ที่มีขีดเกิน แต่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ที่ออนแทรีโอ — แนวคิดเดียวกัน สองผลลัพธ์ และมีเพียงผลลัพธ์ที่สองเท่านั้นที่ป้องกันการอ้างเกินจริง

Verdict. MBTI's sixteen types have no statistical basis; checklists work, but not automatically everywhere, and Ontario proves it.

คำตัดสิน. สิบหกประเภทของ MBTI ไม่มีพื้นฐานทางสถิติรองรับ ส่วนเช็กलिस्टใช้ได้ผลจริง แต่ไม่ได้ใช้ได้ผลโดยอัตโนมัติในทุกที่ และออนแทรีโอก็พิสูจน์เรื่องนี้

Overtured if: taxometric analysis found genuine bimodal clustering in Jungian-type scores, or a further population-scale trial replicated Michigan's reduction elsewhere.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: การวิเคราะห์แบบ taxometric พบการรวมกลุ่มแบบสองยอด (bimodal) ที่แท้จริงในคะแนนแบบจุงเกียน (Jungian-type) หรือการทดลองระดับประชากรครั้งต่อไปสามารถทำซ้ำผลการลดลงของมิชิแกนได้ในที่อื่น

Sources. 2019 · Randy Stein & Alexander B. Swan, "Evaluating the validity of Myers-Briggs Type Indicator theory," Social and Personality Psychology Compass — [swanpsych.com](https://swanpsych.com/publications/SteinSwanMBTITheory_2019.pdf) · **2006** · Peter Pronovost et al., "An Intervention to Decrease Catheter-Related Bloodstream Infections in the ICU," NEJM — [NEJM](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa061115) · **2014** · David Urbach et al., "Introduction of Surgical Safety Checklists in Ontario, Canada," NEJM — [NEJM](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMsa1308261)

แหล่งอ้างอิง. 2019 · Randy Stein & Alexander B. Swan, "Evaluating the validity of Myers-Briggs Type Indicator theory," Social and Personality Psychology Compass — [swanpsych.com](https://swanpsych.com/publications/SteinSwanMBTITheory_2019.pdf) · **2006** · Peter Pronovost et al., "An Intervention to Decrease Catheter-Related Bloodstream Infections in the ICU," NEJM — [NEJM](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa061115) · **2014** · David Urbach et al., "Introduction of Surgical Safety Checklists in Ontario, Canada," NEJM — [NEJM](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMsa1308261)

12. Recalibration — Running the Audit Yourself

12. การปรับเทียบใหม่ — ลงมือตรวจสอบด้วยตัวเอง

The procedure

ขั้นตอน

1. Name the claim exactly, not the vibe around it. 2. Name who holds it — the person, company, or professional culture with a stake in it being believed. 3. Ask what was measured, by whom, and over what period. 4. Ask who would have had to pay, film, or publicise the alternative to make it visible. 5. Rule: state which side the measurement supports, and how confidently, in one sentence.

1. ระบุง้ออ้างให้ชัดเจนตรงตามจริง ไม่ใช่บรรยากาศที่ห้อมล้อมมัน 2. ระบุนว่าใครเป็นผู้ถือข้ออ้างนี้ — บุคคล บริษัท หรือวัฒนธรรมวิชาชีพที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับการที่ข้ออ้างนี้ถูกเชื่อ 3. ถามว่าอะไรถูกวัด ใครเป็นผู้วัด และวัดในช่วงเวลาใด 4. ถามว่าใครจะต้องจ่ายเงิน ถ่ายทำ หรือเผยแพร่ทางเลือกอื่นเพื่อทำให้มันถูกมองเห็น 5. ตัดสิน: ระบุนว่าการวัดสนับสนุนฝ่ายใด และด้วยความมั่นใจมากน้อยเพียงใด ในหนึ่งประโยค

Where this audit is weakest

จุดที่การตรวจสอบนี้อ่อนที่สุด

Chapter 6's evidence is entirely American — Dale and Krueger's 2002 college data and Chetty, Friedman and Rockoff's 2014 teacher study both draw on US datasets. Chapter 2's Blue Zones critique is itself contested: Newman's 2024 preprint has not cleared peer review, and Blue Zones' own demographers reject it point by point. Chapter 11's checklist verdict rests on the 2006 Michigan result, but Urbach's 2014 Ontario trial found no significant change despite over 90% compliance. This book is written in English, by one team, from one vantage point — the same visibility problem it audits in everyone else.

หลักฐานในบทที่ 6 เป็นข้อมูลอเมริกันทั้งหมด — ทั้งข้อมูลระดับวิทยาลัยของ Dale และ Krueger ปี 2002 และงานวิจัยครูของ Chetty, Friedman และ Rockoff ปี 2014 ต่างใช้ชุดข้อมูลจากสหรัฐฯ คำวิจารณ์เรื่อง Blue Zones ในบทที่ 2 เองก็ยังเป็นข้อถกเถียง: พรีพริ้นต์ของ Newman ปี 2024 ยังไม่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) และนักประชากรศาสตร์ของ Blue Zones เองก็ปฏิเสธข้อโต้แย้งนี้ที่ละประเด็น คำตัดสินเรื่องเช็กलिस्टในบทที่ 11อิงอยู่กับผลการศึกษามิชิแกนปี 2006 แต่การทดลองที่ออนแทรีโอของ Urbach ปี 2014 ไม่พบการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ แม้อัตราการปฏิบัติตามจะสูงกว่า 90% หนังสือเล่มนี้เขียนเป็นภาษาอังกฤษ โดยทีมเดียว จากมุมมองเดียว — ปัญหาการมองเห็นแบบเดียวกับที่หนังสือเล่มนี้ตรวจสอบในเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมด

What survives

สิ่งที่เหลือรอด

Every verdict in this book could be wrong, revised, or contested — several already are, inside their own chapters. What survives is not any single ruling but the procedure: name the claim, name who holds it, ask what was measured, ask who would have had to pay to make it visible, then rule. That procedure produced the Blue Zones doubt, the checklist's Ontario caveat, and this chapter's own admission. A reader who runs the same steps on a claim this book never touched gets the same protection this book tried to give itself.

คำตัดสินทุกข้อในหนังสือเล่มนี้อาจผิด อาจถูกแก้ไข หรืออาจยังเป็นข้อถกเถียง — หลายข้อก็เป็นเช่นนั้นอยู่แล้วภายในบทของตัวเอง สิ่งที่เหลือรอดไม่ใช่คำตัดสินข้อใดข้อหนึ่ง แต่คือขั้นตอน: ระบุข้ออ้าง ระบุผู้ถือข้ออ้าง ถามว่าอะไรถูกวัด ถามว่าใครจะต้องจ่ายเพื่อทำให้มันถูกมองเห็น แล้วจึงตัดสิน ขั้นตอนดังกล่าวคือสิ่งที่ก่อให้เกิดข้อสงสัยเรื่อง Blue Zones ข้อควรระวังเรื่องออนแทรีโอของเช็กलिส์ต์ และการยอมรับของบทนี้เองด้วย ผู้อ่านที่ใช้ขั้นตอนเดียวกันนี้กับข้ออ้างที่หนังสือเล่มนี้ไม่เคยแตะต้อง จะได้รับการปกป้องแบบเดียวกับที่หนังสือเล่มนี้พยายามให้กับตัวเอง

Example: Run the procedure on this book's own Blue Zones claim — name Dan Buettner, weigh Newman's birth records against Blue Zones' civil and church registries, ask who would have had to pay to correct the story — and it returns the same contested verdict as Chapter 2, not a cleaner one.

ตัวอย่าง: ลองใช้ขั้นตอนนี้กับข้ออ้างเรื่อง Blue Zones ของหนังสือเล่มนี้เอง — ระบุชื่อ Dan Buettner ชั่งน้ำหนักบันทึกการเกิดของ Newman เทียบกับทะเบียนราษฎร์และทะเบียนศาสนจักรของ Blue Zones ถามว่าใครจะต้องจ่ายเพื่อแก้ไขเรื่องเล่านี้ — แล้วผลลัพธ์ที่ได้ก็ยังคงเป็นคำตัดสินที่ยังเป็นข้อถกเถียงเช่นเดียวกับบทที่ 2 ไม่ใช่คำตัดสินที่ชัดเจนกว่า

Verdict. The audit is a procedure, not a conclusion, and it survives every individual chapter it produced.

คำตัดสิน. การตรวจสอบนี้คือขั้นตอน ไม่ใช่บทสรุป และมันเหลือรอดอยู่เหนือทุกบทที่มันก่อให้เกิดขึ้น

Overtured if: a claim run through all five steps still returns a confident ruling that the next measurement flatly reverses — as happened once already, in Chapter 11's move from Michigan to Ontario.

จะพลิกคำตัดสินได้เมื่อ: ข้ออ้างที่ผ่านทั้งห้าขั้นตอนแล้วยังคงให้คำตัดสินที่มั่นใจ แต่การวัดครั้งถัดไปกลับพลิกคำตัดสินนั้นโดยสิ้นเชิง — ดังที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วครั้งหนึ่ง ในการเปลี่ยนจากมิชิแกนไปสู่ออนแทรีโอในบทที่ 11

Sources. 2024 · Saul Justin Newman, "Supercentenarian and remarkable age records exhibit patterns indicative of clerical errors and pension fraud" — [bioRxiv](<https://www.biorxiv.org/content/10.1101/704080v3>) · **2014** · David Urbach et al., "Introduction of Surgical Safety Checklists in Ontario, Canada," NEJM — [NEJM](<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMsa1308261>)

แหล่งอ้างอิง. 2024 · Saul Justin Newman, "Supercentenarian and remarkable age records exhibit patterns indicative of clerical errors and pension fraud" — [bioRxiv](<https://www.biorxiv.org/content/10.1101/704080v3>) · **2014** · David Urbach et al., "Introduction of Surgical Safety Checklists in Ontario, Canada," NEJM — [NEJM](<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMsa1308261>)

Built by aice-book on 2026-09-04 from the frozen spec in SPEC.json. The English canon is the source of truth; the Thai rendition was made under source/CONTRACT.md and passed the block-parity gate. Request that produced this volume: “Second edition, written to the house standard taken from books/ai/a-short-history-of-paying-attention. The first edition (../overrated-underrated/) was drafted by gemini-3.1-flash-lite through aice-book; it cleared the parity gate and failed the writing standard with zero URLs, zero years and zero named people in 10,861 words. This edition is the comparison copy.”